

“Neslinin en başarılı yazarlarından biri.”
Joyce Carol Oates, *The New Yorker*

Som Altın Bebek

MARGARET DRABBLE

Deli

Margaret Drabble

Dame Margaret Drabble 1939'da, Sheffield'ta doğdu ve Cambridge'teki Newnham Koleji'nde eğitim gördü. Drabble, aralarında *A Summer Bird Cage* (Yaz Kuşu Kafesi), *The Millstone* (Değirmen taşı), *The Peppered Moth* (Benekli Güve), *The Red Queen* (Kızıl Kraliçe) ve *The Sea Lady* (Deniz Hanımı) de olan on yedi ünlü romanın yazarıdır. Aynı zamanda biyografiler yazmış ve *Oxford Companion to English Literature* kitabının editörlüğünü yapmıştır. 1980'de CBE, 2000 Şeref Listesi'nde DBE unvanlarını kazandı.

“Büyük bir yazardan beklenmedik bir armağan. Akranlarından farklı olan bir çocuğa nasıl davranırsınız? Yanıtı Margaret Drabble, pek az kişinin sahip olduğu bir derinlikle veriyor. Şanslıyız ki Drabble ömrünü, olağanüstü bir nesir yeteneğiyle bunu yapmaya adanmış.”

Alice Sebold

© 2013, Margaret Drabble
© 2013, Tudem Yayın Grubu • 1476/1 Sk. No: 10/51
Alsancak - Konak/İZMİR

İlk baskı 2013 yılında, Birleşik Krallık'ta *The Pure Gold Baby* adı ile
Canongate tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Anatolialit aracılığıyla alınmıştır.

ISBN: 978-605-5060-02-2

Birinci Baskı: Temmuz 2015 (2000 adet)

Yayınevi sertifika no: 11945 Matbaa sertifika no: 26886

Türkçeleştiren: Niran Elçi
Editör: Figen Müge Erel
Son Okuma: Ayşegül Utku Günaydın
Kapak Görseli: AnastasijaD/Shutterstock.com
Kapak Tasarım: Burak Tuna

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. km. Başkent OSB 22. Cadde No: 6 Malıköy/Ankara
0 312 284 18 14

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın
tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde
elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A. Ş.'nin
tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Som Altın Bebek

MARGARET DRABBLE

Deli

Hilary ve Ben'e

Seneler sonra, o çocuklar için hissettiklerinin, geleceğe işaret eden önsezisel bir duyarlılıkla ilişkili olduğunu fark edecekti. Onların küçük çıplak bedenlerini, fırlak kahverengi göbek deliklerini, sümüklü burunlarının çevresinde toplaşan sinekleri, faltarşı gibi açılmış gözlerini, tuhaf bir biçimde birbirine yapışmış parmaklarıyla çatallı ayaklarını gördüğünde, sadece duygudaşlık hissetmişti. Başkalarının acıma, üzüntü ya da tiksinti duyduğu yerde, o bir tür coşku hissediyordu, açıklanamaz bir coşku. Bu bir önsezi miydi, yoksa yaşayacağı acı ve hissedeceği sevgiye karşı önceden geliştirdiği bir refleks mi?

Ama bu nasıl olabilirdi ki? Böyle bir olay dizisi, hangi kronoloji mantığıyla anlaşılabilirdi? Yine de, gerçekten öyle mi olduğunu merak edecekti. O küçük çocuklardaki bir şey ona seslenip şefkatli ruhu uyandırmıştı. Pek çok sebepten dolayı uykuda olan bu ruh, ona ihtiyacı olduğunda imdadına yetişmişti. Anaç ruhu o büyük, ıstıltılı gölün uzak, dingin sularında, kuşlarla dolu bataklıklarında ve süngersi adalarında, sazlarla çevrili koyularında kuluçkaya yatmıştı ve henüz çok gençken ele geçirilmişti. Başlangıç bu muydu, gerçek filizlenme anı bu muydu? Som altın bebeği yaratan ilk buluşma noktası bu muydu? Orada, otların ve suların içinde, küçük çıplak bebeklerin arasında?..

Barişçıl, yoksul ve halinden memnun kabilenin bazı üyelerine musallat olan bu nadir hastalığı daha önce duymamıştı ve gördüğü zaman şaşırılmıştı, ama bu görevde danışmanı ve aynı zamanda meslektaşısı olan Guy Brighthouse, bunun iyi belgelenmiş bir hastalık olduğunu ve bazı fotoğraflarını gördüğünü iddia etmişti. (Fakat Guy, şaşkınlık gibi kırılğan bir hissi kesinlikle benimsemeyecek, sert bir adamdı.) Hastalık, o günlerde ıstakoz kıskacı sendromu olarak biliniyordu; zamanla yanlış sayılmaya başlanacak bir tabir. (Artık daha çok elektrodaktili ya da EEC olarak tanınıyor, ama Jess o zamanlar bunu bilmiyordu. Bu sendroma verilen isimlerin hiçbirini bilmiyordu. EEC kısaltması, Yarık El ve Ayak Sendromu için kullanılan tıbbi kısaltmadır.) Dünyanın bazı yerlerinde, bazı gen havuzlarında, el parmakları birbirine yapışır. Diğerlerinde ise ayak parmakları. Orta Afrika'nın bu kısmında ayak parmakları birbirine yapışıyor, ikiye bölünmüş çatal ayaklar olarak geliyordu. Atalarından birkaçı bu sendroma sahip olarak doğmuş ve özelliklerini sonraki nesillere aktarmışlardı.

Küçük çocuklar sakatlıklarına aldırış etmiyorlardı. Tam gelişmemiş ayak parmakları, işlevlerini yerine getiriyordu. Çocuklar suda çevik ve hareketli, karada ağırbaşlıydı. Küçük kayıklarındaki kürek ya da sııkları akıllıca, beceriyle kullanıyorlardı. Antropologlara ciddiyetle fakat ilgisizce bakıyorlardı. Kendi kendilerine yeterliydim. Kayıklarının kenarında, mızrağa benzeyen sııklarını çamura saplayarak, doğal bir zarafetle poz veriyorlardı. Ne büyüklerinin sadece birkaç kelime bildiği İngilizce ne de kendi dillerinde konuşuyorlardı. Konuştuklarını çok az duyabilirdiniz. Ekibin incelemeye geldiği kabileden değillerdi; bu uzun yolculukta tesadüfen karşılına çıkmış küçük bir ek gösteriydim. Ekip orada fazla kalmadı, yerlilere de pek ilgi göstermedi. Burası sadece bir mola yeri idi. Ama

grubun orada kaldığı iki gün boyunca Jess (ekibin en küçüğüydü, o kadar gençti ki ekibin şanslı maskotuna dönüşmüştü), taşlarla oyun oynayan küçük çocukları gözlemledi. Çok basit bir oyundu; çok eski, taş devrinden kalmış bir taş oyunu, bir tür SOS. Kırmızı, siyah ve beyaz taşlar, güneşten pişmiş kırmızımsı sarı toprağa çizilmiş bir kare üzerinde hareket ettiriliyordu. Jess kuralları anlamıyordu, anlamaya çalışmamıştı bile. Bu basit çocukların engin Afrika göğünün altında oyun oynamasını seyrediyordu yalnızca.

Sığ koylardaki çamurlarda kabarcıklar yükseliyordu, aşağı dünyadan bataklık gazı kabarcıkları. Yeşil otlar aracılığı ile ruhlarını salıveren, ıslak, değişken bir manzara. Püsküllü papirüslerle kaplı yüzer adalar vardı; ne su ne de toprak olan bitki yığıntıları. Kıyının yükseldiği yerde, çamur kuruyup kile dönüşüyordu. Çocuklar kilden oyuncak tuğlalar ve yüksek büyüklüğünde bardaklar yapıyordu. Onları sazların arasında halka halinde dizip bırakıyorlardı. Küçük ruh konuklarını bekleyen küçük bir parti.

Ertesi gün, ekip yolculuğuna devam ederken, Jess bir pabuçgaga görmüştü. Rehberler bu, tarihöncesi zamanlardan kalma kuşu görünce memnun olmuşlardı. Nadir bir türdü; benzersiz, ilkel, toz mavisi, kuş gözlemcileri tarafından çok aranan bir tür. Pabuçgaga yalnız ailesinin tek temsilcisidir. Kendi ayrı sınıfı ve türü vardır. Pelikanla akraba olabilir, ama olmayabilir de. Ağır ağır göle doğru ilerliyorlardı ve rehberler gruptakilerin bu kuşu gördüklerine memnun olacaklarını düşünmüştü, olmuşlardı da. Bu nevi şahsına münhasır pabuçgagalar hoşuna gitse de Jess'in asıl hatırladığı, önlerindeki basit taşlarla oynayan, sadeleşmiş ayak parmakları ile o çocuklar olacaktı. Çocuklar turistik turların rotasında değildi.

Anneliğe giriş dersiydi bu çocuklar onun için. Jess evine döndü, okuluna devam etti, ama onları hiç unutmadı.

Çocuklar gelecekten haber veriyordu, kehanetin ta kendisiydiler. Zaman geçtikçe, ona geçmişteki anılarından bir şeyler hatırlattıklarını düşünmeye başladı; bir türlü yakalayamadığı, çok eski anılar. Silinmiş, gömülmüş, belki hatırlanamayacak kadar eski. İyicil bir anı, çocuklar kadar iyicil, ama yok olmuş anılar.

Eve dönerken yanında bir hazine götürmüştü, ortası delik bir taş; taş devrinden kalma, yağmur yağdıran bir taş. Küçük göl kabilesi BaTwalar'dan bir taşı. Çocuklar BaTwa ailesinden miydi? Bilmiyordu, olabilirdi.

BaTwalar'ın bölgesi daralmış, küçücük kalmıştı. Yerlerinden edilmişler, çoğu Afrika kabilesinin aksine savanaya değil, suya ve sazlara sığınmışlardı.

Jess yağmur taşını hayatı boyunca saklayacaktı.

Som altın bebek, Londra'nın merkezinde, daha sonra banliyölere taşınacak eski bir kurumda, Ulusal Sağlık Sistemine bağlı St. Luke Hastanesi'nde doğdu. Bebeğin doğduğu bina günümüzde yabancı turistlerin tercih ettiği, pahalıca bir otel. Salonlarının birinde, hastane olarak binanın geçmişini temsil eden, beyaz önlüklü doktorları ve hemşireleri betimleyen bir duvar resmi var. Bazı konuklar resmi sevimsiz buluyor. Ahşaba sinmiş dezenfektan kokusu bile tamamen yok olmamış durumda.

Küçük kızın doğası başta belli değildi. İlk bakışta, sıradan bir bebeğe benziyordu. Ellerinde ve ayaklarında beşer parmak vardı. Annesi Jess, sıradışı koşullara rağmen, ilk bebeğinin doğumuna sevinmişti ve onu gördüğü andan itibaren sevmiştir.

Doğumdan önce seveceğinden o kadar emin değildi, ama sevmişti işte. Kızı, o çok özel bebeklerdendi. Bilirsiniz, onları görmüşsünüzdür. Parklarda, süpermarketlerde ve havaalanlarında size göz kırpmışlardır. Mutlu bebeklerdir, mutlu oldukları için onları fark edersiniz. Yabancılara gülümserler, onlara baktığınızda yanıtları gülümsemektir. Dönüp kendi yolunuza devam ederken, düşünceli düşünceli *bu şekilde doğuyorlar*, dersiniz.

Pusetlerinin içinde gülümserler.

Kalp ameliyatından sonra bile gülümserler. Anestezinin etkisinden kurtulur ve gülümserler. Daha birkaç haftalıkken, henüz bir tavuk büyüklüğündeyken, minik göğüs kafeslerinin üstündeki dikişlerle gülümserler. Bir süre önce Londra'da, Great Ormond Caddesi'ndeki çocuk hastanesinde böyle bir çocuk görmüştüm. Beni küçük kızla tanıştırdılar. Vakayı ve durumunu anlatıyorlardı ki, kız gözlerini açıp bana baktı. Ve hemen gülümsedi. Bir yabancı gördüğünde ilk tepkisi gülümsemekti. Siyah saçları ve kırmızı bir yüzü vardı, minik beşiğinde, kundağında sargı bezleriyle sarmalanmış bir kızılderi bebeği andırıyordu. Büyük bir ameliyatı sağ atlatmıştı. Gülümsüyordu.

Bir tanesini havaalanında, uzun bir kuyrukta görmüştüm. Bu oğlan çocuğunu gözden kaçırmak, unutmak imkânsızdı. Sekiz aylık görünüyordu, annesi onu kollarına almıştı, tombul bacaklarını rahatça annesinin belinden iki yana sarkıtmış, gülümsüyordu; kalabalıkla özgürce iletişim kuruyor ve minik, düzgün parmaklarını oynatarak kollarını yabancılara uzatıyor, onların el sallamalarına ve agulamalarına yanıt veriyordu. Sıradaki diğer ufaklıklar huysuzluk edip sızlanıyorlar, bir yandan debelenip annelerini çekiştirerek ağlıyorlardı. Sıkılmış, kıpır kıpır bir şekilde

kimi oyuncaklarına sarılıyor, kimisi parlak pembe-mavi Disney desenli plastik minik tekerlekli bavullarını sürüklüyordu, ama bu bebek doğal bir coşkuyla parlıyordu. Yüzü geniş, açık tenli, yuvarlak, gamzeli ve ışıltılıydı, saçları ipeksi, yumuşak bebek saçlarıydı. Uzun, sinirli yolcu sırasını eğlendiriyordu. Bebeği herkesten hayranlık ve övgü toplarken annesi gurur ve tevazuyla olan biteni izliyordu. Anne tıknaz, sade ve bebeği gibi yuvarlak yüzlüydü: Gösterişsiz, genç bir kadın, sıradan bir anne örneği, bu tür annelerin hep olduğu gibi çocuğuyla gurur duyan biri. Ama bebek, mutluluğuyla doğaüstüydü.

Nereden geldiklerini, neden böyle bir yetiye sahip olduklarını bilmezsiniz. Kim vermiştir onlara bu yetiyi? Bilmezsiniz. Bilmiyoruz. Bilmenin yolu yok. Derin, ilkel bir kaynaktan geliyor ya da biz buna inanmayı seçiyoruz. Yetiyi bize onlar getiriyor.

Sonraki senelerde onlara ne olacağını bilemezsiniz. *Böyle bir parlaklık kalıcı olamaz.* Küçük, güleç yüzlerini izlerken kendi kendinize böyle söylersiniz.

Bloomsbury'deki St. Luke Hastanesi'nde doğan som altın bebek, kimseye dert olmayan, tatlı bir bebektir. Memeye yapışıyor, ritmik bir biçimde emiyordu. Bebek karyolasında nefes alış verişleri düzenliydi, huzur içinde uyuyordu ve annesi Jess ona bayılıyordu. Onu eve, Kuzey Londra'da, ikinci kattaki mütevazı dairesine götürdü. Daireyi alt katta oturan, öğrencilik senelerinden tanıdığı ve sık sık çocuklarına bakıcılık yaptığı çiftten ucuza kiralamıştı. Genç annelerin çoğu zaman yaptığı gibi doğal kuşkulara ve endişelere kapılsa da, onu hazırlıksız yakalayan bu çocuğu ilk günden itibaren sevmiş, bebeğine güven duymuştu. Anneliğe bu kadar kolay alışacağını beklemiyordu. Doğum acılı olmuştu ve bir doz petidinden yardım almıştı, ama bebeğiyle bağ kurması kısa sürmüştü.

MARGARET DRABBLE

Som Altın Bebek

*“Dünyayı yerinden oynatan orgazmlarla
perişan düşüp sıvıslıklam olurken bir gün
hepimiz arınabiliriz.”*

Sohbet arasında ağzından dökülen bu cümleleriyle hayattaki cesur duruşu hakkında ipucu veren Jess, antropolog ve bekâr anne kimliklerinin yanı sıra hayatının büyük kısmını dışlayıcı ve vazgeçilmez bir aşka adanmasıyla da toplum içinde sivrilen bir kadındı. Ama esas ilgi çekici olan, som altın bebeği Anna’ydı...

Çağdaş İngiliz Edebiyatı’nın önde gelen yazarlarından Margaret Drabble, genç yaşında anne olan bir kadın ve asla büyümeyen çocuğuyla, dramatik dönüşümlerin yaşandığı bir döneme davet ediyor okuru.

Drabble, hem kişisel hem de siyasi açıdan olağanüstü bir aile, dostluk ve komşuluk portresi çiziyor; som altın bebek, dünyasına aldığı herkese sevgiyle dokunuyor.

Delidolu

www.delidolu.com.tr
f/delidolu @delidolukitap

ISBN 978-605-5060-02-2

9 786055 060022